

Institutionsstyrelsen

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf 3392 5000
Fax 3392 5567
www.uvm.dk

Meritgivende brobygningsforløb for efterskoleelever

20. juni 2003

J.nr. 2003-3642-7

I henhold til finanslovsaftalen om Bedre uddannelser m.v. for finansåret 2003 ydes der fra 2003 en tillægstakst til efterskoleelever, der deltager i meritgivende brobygningsforløb af minimum 6 ugers varighed på landbrugs-, erhvervs-, og social- og sundhedsuddannelser. Tillægstaksten udgør i 2003 10.000 kr. pr. årselev, svarende til 1.500 kr. pr. elev, der deltager i et 6 ugers meritgivende brobygningsforløb.

Denne publikation beskriver kort de gældende regler for ordningen samt de ovennævnte uddannelser, hvortil der kan brobygges fra efterskolerne.

Publikationen er samtidig tænkt som inspirationskatalog for skolerne, idet der gennemgås en række forskellige muligheder for etablering af meritgivende brobygningsforløb på de forskellige uddannelser. De nævnte muligheder er alle initiativer, som er beskrevet i samarbejde mellem efterskoler og repræsentanter for landbrugs-, erhvervs-, og social- og sundhedsuddannelserne i løbet af foråret 2003, og som har været diskuteret på møder mellem Undervisningsministeriet og skoleforeningerne i maj 2003.

Forslagene er tænkt som udgangspunkt for den enkelte efterskoles tilrettelæggelse af elevernes deltagelse i brobygningsforløb samt som inspiration for de ungdomsuddannelser, der skal tilrettelægge og udbyde de meritgivende brobygningsforløb. Forslagene er alene tænkt som eksempler, idet forløbene naturligvis kan tilpasses de enkelte elevers behov.

Indhold:

Baggrund og regler for tillægstaksten for meritgivende brobygningsforløb
 De erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelser
 Social- og sundhedsuddannelserne
 Landbrugets grunduddannelse, Faglært landmand
 Geografisk oversigt og adresser på skolerne
 Eksempler på meritgivende brobygningsforløb
 Planlægning og regionalt samarbejde
 Eventuelle spørgsmål/kontaktpersoner

Baggrund og regler for tillægstaksten for meritgivende brobygningsforløb

I henhold til finanslovsaftalen for 2003 og af bemærkningerne til § 1 i L. 1083 2002 om opfølgning på aftale om Bedre uddannelser fremgår det at: ”tillægstaksten er oprettet med det formål at fremme undervisningsforløb, der giver efterskoleeleverne et mere sikkert grundlag for at vælge ungdomsuddannelse og dermed medvirker til at nedbringe elevernes samlede uddannelsestid både mellem grundskole og ungdomsuddannelse og på elevernes efterfølgende ungdomsuddannelse”.

Tillægstaksten udløses af elever, der brobygger fra efterskolen til:

- dele af en erhvervsfaglig fællesindgang, jf. lov om erhvervsuddannelser,
- dele af grundforløbet på social- og sundhedsuddannelser eller
- Modul 1A i landbrugets grunduddannelse

i et omfang, der giver eleven samlet mindst 6 ugers merit i ungdomsuddannelserne. Modul 1A giver 8 ugers merit. Merit på forskellige, afprøvede ungdomsuddannelser kan sammenlægges.

Efterskolerne har også tidligere haft mulighed for at tilbyde eleverne at deltage i brobygningsforløb, og de fastsatte regler om brobygningsforløb er uændrede. For at eleven kan medregnes i efterskolens tilskudsgrundlag skal eleven bo på efterskolen og følge kursets øvrige aktiviteter. Efterskolen modtager de ordinære taxametre for eleverne under brobygningsforløbet.

Reglerne om brobygningsforløb findes i Lovbekendtgørelse nr. 786 af 14. oktober 1999 om ungdomsvejledning og brobygningsforløb til ungdomsuddannelse [link:

http://www.retsinfo.dk/_GETDOCM_/ACCN/A19990078629-REGL]samt i Bekendtgørelse nr. 900 af 26. september 2000 om brobygningsforløb til ungdomsuddannelse [link:

http://www.retsinfo.dk/_GETDOCM_/ACCN/B20000090005-REGL].

Meritgivende brobygningselementer i ungdomsuddannelsen kan tilrettelægges som et eller flere tidsmæssigt sammenhængende forløb eller – i modsætning til introduktionskurser - som enkelte dage om ugen igennem en længere periode. Undervisningen skal være fuldtidsundervisning efter de regler, der gælder for den skoleform, hvortil der brobygges. Det understreges, at der skal være tale om obligatoriske dele af undervisningen på ungdomsuddannelsen, idet der ellers ikke kan opnås merit herfor. Brobygningen tilrettelægges med brobygningselementer på hver mindst 4 uger med udgangspunkt i den enkelte elevs behov for afklaring og afprøvning af et eller flere mulige uddannelsesønsker.

For at udløse den nye tillægstakst skal eleven følge meritgivende brobygningsforløb af mindst 6 ugers varighed. Det er alene den meritgivende varighed af et brobygningsforløb, der danner grundlag for opgørelse af den aktivitet, der udløser tillægstaksten. Den faktiske varighed af brobygningsforløbet kan godt være længere end den periode, der gives merit for, men det er varigheden af merit, som kan opnås via gennemført brobygning, der udløser tillægstaksten. Et sådant længere forløb end den meritgivende varighed kan hænge sammen med, at der indgår undervisning i brobygningsforløbet, som ikke er en obligatorisk del af grundforløbet men et mindre frivilligt supplement efter reglerne om grundforløbets frivillige del.

Deltager en elev f.eks. på et 12 ugers brobygningsforløb, der kun giver 8 ugers merit, er det kun de 8 uger, der udløser tillægstaksten. I dette tilfælde vil skolen for denne elevs meritgivende brobygningsforløb modtage 8/40 af tillægstaksten på 10.000 kr. pr. årselev, svarende til 2.000 kr. Deltager eleven i et 6 ugers brobygningsforløb, der kun giver 4 ugers merit, udløses der ingen tillægstakst.

Ved den enkelte efterskoles opgørelse af det antal årselever, som udløser tillægstaksten, tages udgangspunkt i, at en uges merit á 5 undervisningsdage svarer til 1/40 årselev.

Det skal bemærkes, at tillægstaksten udløses uafhængigt af, om eleven faktisk benytter sin ret til merit for brobygningsforløbet senere i sit uddannelsesforløb.

Den skole, hvor eleven har gennemført et element i et meritgivende brobygningsforløb, udsteder ved afslutning af forløbet et bevis til eleven som dokumentation for de gennemførte dele af den erhvervsrettede ungdomsuddannelse. Beviset garanterer efterskoleeleven mulighed for merit for de gennemførte dele, uanset hvor i landet eleven eventuelt vælger at fortsætte den pågældende uddannelse. Samtidig udstedes kopi af beviset til efterskole som dokumentation for, at eleven har fulgt et meritgivende brobygningsforløb, som kan give merit af en bestemt varighed.

Kopien er således skolens dokumentation for, i hvilket omfang en elev kan udløse tillægstaksten for meritgivende brobygningsforløb.

De erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelser

Erhvervsuddannelsernes grundforløb gennemføres i 7 forskellige indgange:

1. Teknologi og kommunikation
2. Bygge og anlæg
3. Håndværk og teknik
4. Fra jord til bord – hotel, køkken, levnedsmiddel og jordbrug
5. Mekanik, transport og logistik
6. Service
7. Det merkantile område – handel, kontor og finans

De tekniske indgange 1-6 gennemføres typisk på en teknisk skole, indgang 7 på en handelsskole. Enkelte erhvervsskoler er kombinationsskoler med både teknisk(e) indgang(e) og merkantil indgang.

Grundforløbene består af en obligatorisk del og en frivillig del. Kun den obligatoriske del kan være meritgivende. Enkelte uddannelsesrettede områdefag i nogle grundforløb har adgangsbeholdning og kan ikke indgå i brobygning. Et brobygningsmodul skal holdes inden for én indgang. Grundforløb er den indledende del af skoleundervisningen i erhvervsuddannelserne. En samlet oversigt over erhvervsuddannelserne og deres specialer fordelt på indgange med div. praktiske informationer findes på internetadressen

http://us.uvm.dk/erhverv/generelt/oversigt_over_indgange0203.pdf

Beskrivelse af fagene i de enkelte indgange findes i bekendtgørelse om grundforløb i erhvervsuddannelserne på internetadressen

<http://www.retsinfo.dk/GETDOCM/ACCN/B20000122805-REGL>

Beskrivelse af grundfagene findes i bekendtgørelse om grundfag i erhvervsuddannelserne på internetadressen

<http://www.retsinfo.dk/GETDOCI/ACCN/B20010065505-REGL>

Alle handelsskoler og kombinationsskoler (handels- og tekniske skoler) udbyder den merkantile indgang. En oversigt over, hvilke tekniske skoler og handels- og tekniske skoler der udbyder de enkelte tekniske indgange, findes på internetadressen

http://us.uvm.dk/erhverv/udbud/skolernes_udbud.html?menuid=200510

Grundforløbene tilrettelægges i princippet individuelt med udgangspunkt i den enkelte elevs formåen og behov og med merit for tidligere gennem-

førte fag med tilbud om undervisning på højere niveau, anden undervisning eller fritagelse. Tekniske grundforløb vil oftest have løbende optag og færdiggørelse og dermed gode muligheder for at optage enkeltelever i meritgivende brobygning og for meritgivning ved efterfølgende valg af en uddannelse knyttet til det pågældende grundforløb. En del tekniske skoler opererer med 5-ugers moduler, og et meritgivende brobygningslement på 6 uger kræver formentlig noget planlægning, men strider ikke mod regler eller tilskudsforudsætninger.

Social- og sundhedsuddannelserne

De grundlæggende social- og sundhedsuddannelser indledes med et grundforløb.

Grundforløbet tilrettelægges for unge, der kommer direkte fra 9. klasse i grundskolen, og for andre unge, der efter skolens vurdering har behov for at forberede sig fagligt, socialt og personligt til de videre uddannelsesforløb.

Grundforløbet er et skolebaseret læringsforløb, der består af en introduktionsperiode (2 uger), samt områdefag (12 uger) og grundfag (6 uger). Grundforløbet består således normalt af 20 ugers skoleundervisning, men kan forlænges med indtil 20 uger for den enkelte elev bl.a. for at give eleven mulighed for at tilegne sig de faglige og personlige kompetencer, som er nødvendige for at kunne fortsætte i en af de efterfølgende uddannelser (dvs. uddannelsen til social- og sundhedshjælper eller den pædagogiske grunduddannelse, pgu).

Både områdefag og grundfag kan indgå i meritgivende brobygningsforløb, der kan sammensættes af forskellig varighed, jf. eksemplerne i denne publikation.

En nærmere beskrivelse af grund- og områdefagene findes i bilag 5 af december 2001 til bekendtgørelsen om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser. Bekendtgørelsen kan ses på internetadressen: <http://www.retsinfo.dk/GETDOCM/ACCN/B20010107305-REGL>

Landbrugets grunduddannelse, Faglært landmand

Det indledende skoleophold, Modul 1a på 8 uger i landbrugets grunduddannelse, Faglært landmand kan i sin helhed indgå som et brobygningslement.

Skolemodul 1a er en bred introduktion til landbruget, hvor eleven prøver de mest almindelige arbejdsopgaver i kvæg- og svinestalden og i marken. Fagene er husdyr, planter, teknik, biologi og natur, økonomi og almene

fag som omfatter førstehjælp, arbejdsmiljø og kommunikation. Undervisningen på skolemodul 1a er praktisk orienteret og foregår i stort omfang ved praktiske øvelser. På dette skoleophold får eleven traktorkørekort.

Den nye regel i bekendtgørelsen som muliggør variation i længden på modul 1A til mellem 4 og 16 uger gælder ikke for brobygningsforløb for efterskoleelever, da regelen kun omfatter unge, der er optaget ordinært i uddannelsen.

Bekendtgørelsen om faglært landmand kan ses på internetadressen:

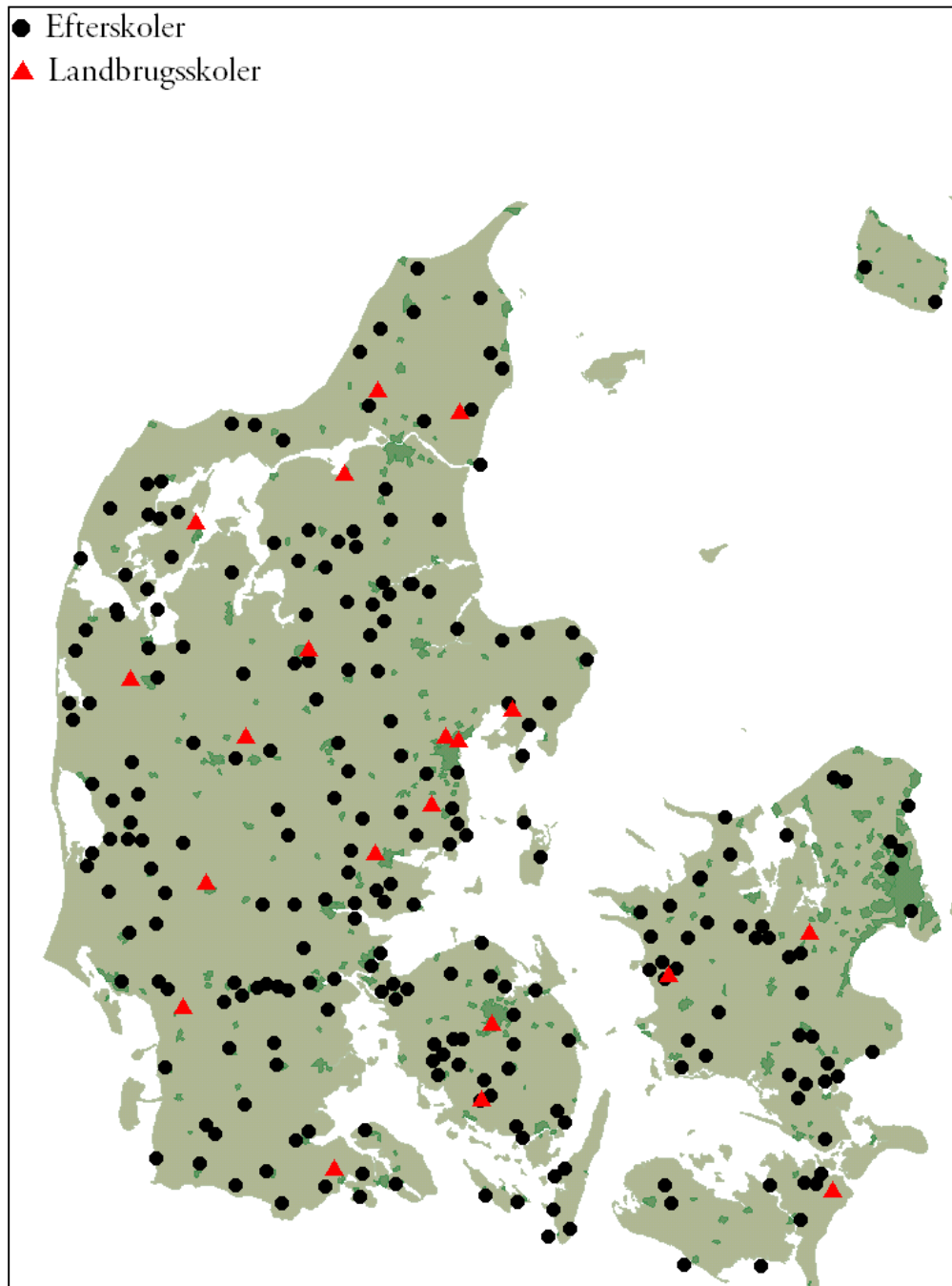
http://www.retsinfo.dk/GETDOCM/_ACCN/B19970059705-REGL

Geografisk oversigt og adresser på skolerne

Den geografiske placering af landets efterskoler i forhold til de uddannelser, hvortil der i henhold til den nye tillægstakst kan brobygges, er vist på nedenstående kort.

Som det fremgår af kortene, er der i langt de fleste dele af landet mulighed for at benytte sig af brobygningsforløb, idet der indenfor rimelig afstand findes en eller flere uddannelser, hvortil der i henhold til den nye tillægstakst kan brobygges.

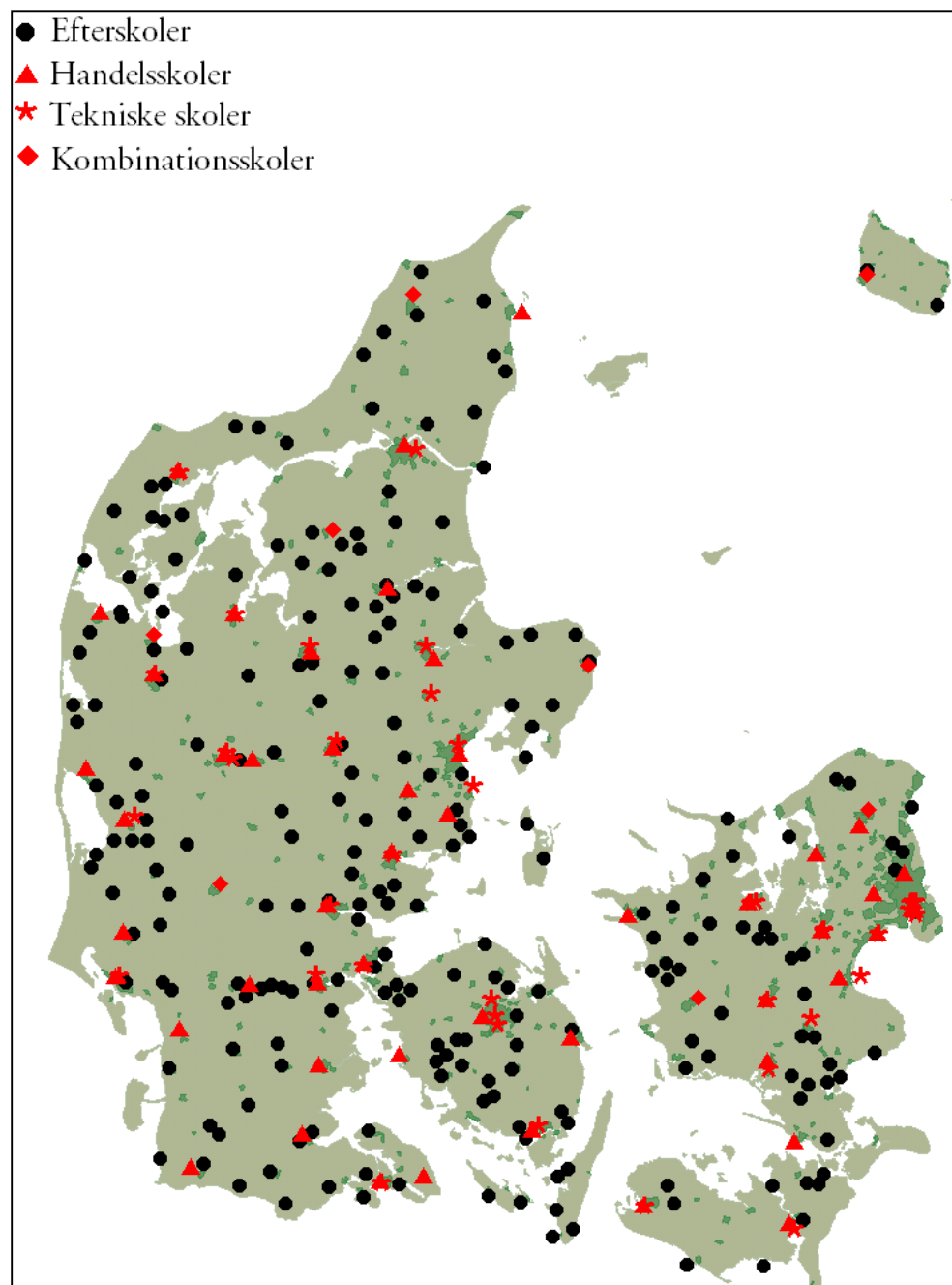
Efterskolernes placering i forhold til landbrugsskolerne

Landbrugsskolernes adresser mv. findes på internetadressen:

<http://www.service.uvm.dk/InstReg/instreg2.nsf/WEBEFTERTYPE?OpenView&Start=30>

Efterskolernes placering i forhold til tekniske skoler, handelsskoler og kombinationsskoler

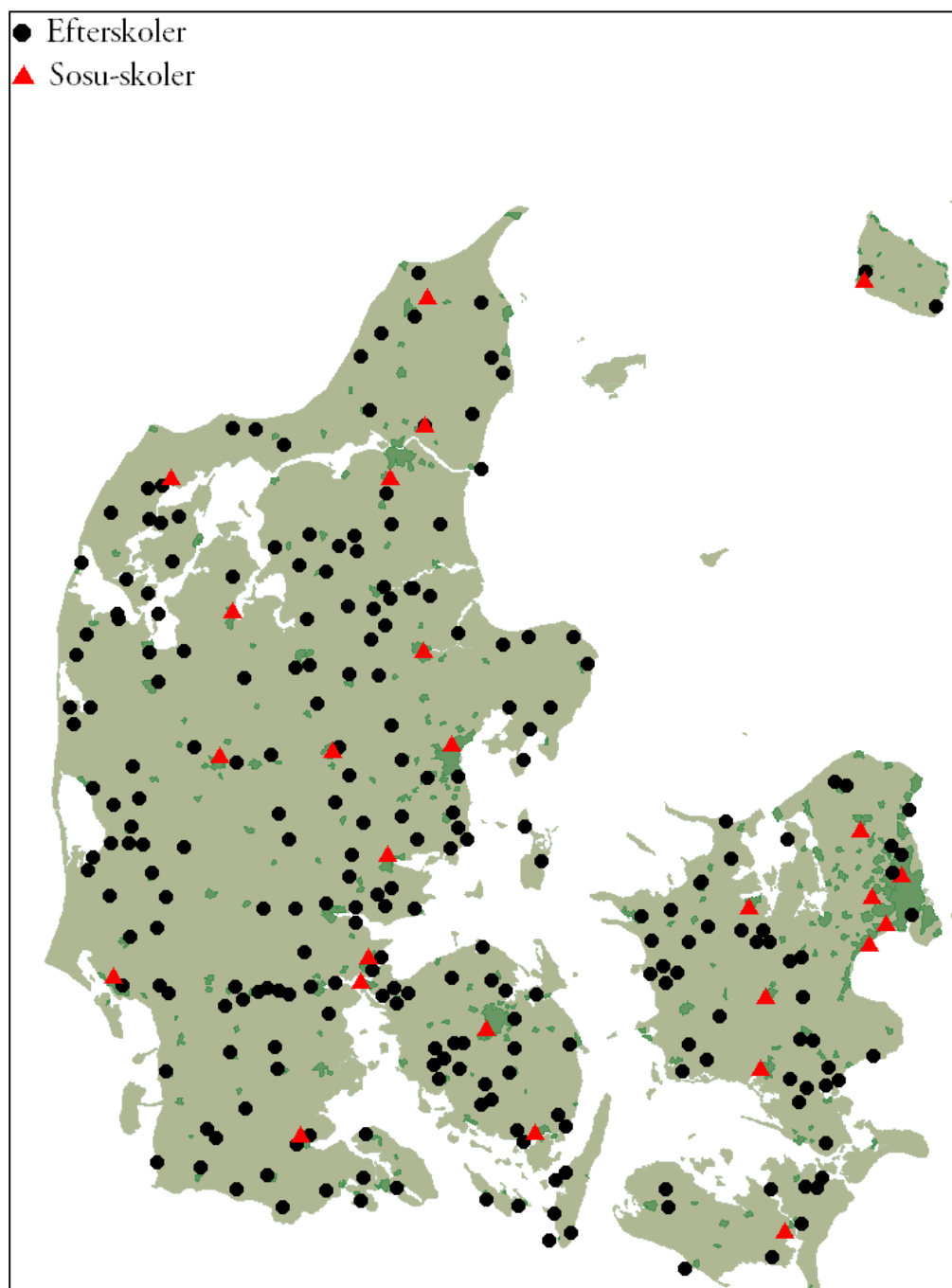

Adresser m.v. på tekniske skoler, handelsskoler og kombinationsskoler findes på internetadressen

<http://www.service.uvm.dk/InstReg/instreg2.nsf/WEBEFTERTYPE?OpenView>

Efterskolernes placering i forhold til Social- og sundhedsskolerne

Social- og sundhedsskolernes adresser mv. findes på internetadressen:

[http://www.service.uvm.dk/InstReg/instreg2.nsf/WEBEFTERTYPE?
OpenView&Start=30](http://www.service.uvm.dk/InstReg/instreg2.nsf/WEBEFTERTYPE?OpenView&Start=30)

Adresser m.v. på landets efterskoler kan findes på internetadressen <http://www.service.uvm.dk/InstReg/instreg2.nsf/WEBEFTERTYPE?OpenView>

Eksempler på meritgivende brobygningsforløb

I foråret 2003 har Undervisningsministeriet afholdt møder med skolefor-
eningerne for efterskolerne samt de skoleformer, hvortil der i henhold til
den nye tillægstakst kan brobygges.

På baggrund af møderne er der rundt omkring i landet blevet afholdt
møder mellem efterskoler og de mulige brobygningsudbydere i eftersko-
lernes lokale opland. Møderne har haft til formål at afdække interessen
for brug af brobygning i efterskoleophold samt mulighederne for etable-
ring af forskellige meritgivende brobygningsforløb.

Nedenstående oversigt over mulige meritgivende brobygningsforløb er
udarbejdet på baggrund af tilbagemeldinger og initiativer, der er igangsat
gennem de afholdte møder. Oversigten er tænkt som inspirationskatalog
for skolerne, således at der gives et grundlag for de enkelte skoler til i
samarbejde med de lokale landbrugs-, erhvervs-, og social- og sundheds-
uddannelser at tilrettelægge meritgivende brobygningsforløb, der tilpas-
ses de pågældende elevers behov.

Meritgivende brobygningsforløb på landbrugsuddannelsen

Modul 1a på 8 uger i landbrugets grunduddannelse, Faglært landmand
skal i sin helhed indgå som et meritgivende brobygningselement.

Forløbet kan afholdes som 8 sammenhængende uger i foråret eller efter-
året, men kan også opdeles i f.eks. 2 perioder af 4 uger. Opdeling af for-
løbet kan sikre, at efterskoleeleverne i højere grad bevarer kontakten til
efterskolens lærere og øvrige elever.

Meritgivende brobygningsforløb på social- og sundhedsuddannelserne

Social- og sundhedsskolerne kan tilbyde forskellige modeller for meritgi-
vende brobygningsforløb bestående af områdefag fra skolernes grund-
forløb som f.eks. sundhedsfag, social- og samfundsfag, pædagogik med
psykologi og aktivitetsfag. Endvidere kan der indgå grundfag fra skoler-
nes grundforløb så som engelsk, dansk og naturfag i det meritgivende
brobygningsforløb.

Brobygningsforløbet kan opbygges som f.eks. en dag om ugen i 30 dage,
6 enkelte uger fordelt over skoleåret eller 6 uger samlet i en blok.

Meritgivende brobygningsforløb på handelsskoler

Handelsskolerne kan tilbyde meritgivende brobygningsforløb på 6 uger i ét samlet forløb. Nogle handelsskoler vil endvidere have mulighed for at dele forløbet op.

Brobygningsforløbet kan f.eks. indeholde følgende meritgivende elementer:

- Kreativ reklame, valgfag, varighed 2 uger
- Salg og service på F-niveau, grundfag, varighed 1 uge
- Temaprojekt, varighed 1 uge
- Psykologi og service, valgfrit områdefag, varighed 2 uger

En anden mulig sammensætning kan være:

- Privatøkonomi, valgfag, varighed 1 uge
- PC-kørekort, valgfag, 1 modul, varighed 1 uge
- Salg og service på F-niveau, grundfag, varighed 1 uge
- Engelsk på F-niveau, grundfag, varighed 1 uge
- F.eks. Psykologi og service, valgfrit områdefag, varighed 2 uger

Det understreges, at ovenstående er eksempler på sammensætning af meritgivende brobygningsforløb, og at den enkelte handelsskole i forbindelse med planlægningen af specifikke forløb skal garantere overfor de deltagende efterskoler, at der er tale om obligatorisk indhold fra grundforløbet, som ikke er pålagt adgangsbeholdning, og som i det ordinære forløb varer mindst 6 uger.

Meritgivende brobygningsforløb på tekniske skoler

De tekniske skoler kan tilbyde en række forskellige modeller for meritgivende brobygningsselementer indenfor hvert enkelt af de 6 forskellige tekniske indgange på skolerne, som er nævnt i afsnittet ”erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelser”.

Af forslag til forskellige modeller kan tænkes:

- Brobygningsselementer på 6 uger i én samlet periode.
- Brobygningsselementer opdelt på 3 perioder á 14 dages varighed. Opdelingen sikrer, at eleverne i højere grad end ved en samlet 6 ugers periode bevarer kontakten til efterskolens lærere og de øvrige elever.
- Brobygningsselementer opdelt med 1-2 dage pr. uge fordelt over et længere forløb. Denne model er især velegnet til f.eks. ordblinde elever, der har behov for opbakning og støtte fra efterskolen undervejs i brobygningsforløbet.

Nedenfor gives eksempler på, hvordan et meritgivende brobygningsforløb kan sammensættes. Det understreges, at nedenstående er eksempler, og at den enkelte tekniske skole i forbindelse med planlægningen af specifikke forløb skal garantere overfor deltagende efterskoler, at der er tale om obligatorisk indhold fra en og samme indgang, som ikke er pålagt adgangsbegrænsning, og som i det ordinære grundforløb varer mindst 6 uger.

Brobygningselementerne bør for at give bred introduktion og merit bestå af fag, som er fælles for flest muligt af indgangens uddannelser. Når kun dele af et fag indgår, skal det af undervisningsplanen for elementet og af elevernes bevis fremgå, hvilke mål - målpinde fra elevplan - elevens undervisning omfatter. Et brobygningselement kan evt. i meget begrænset omfang efter elevens individuelle plan og valg omfatte frivillige dele af grundforløbet efter grundforløbsbekendtgørelsen, men denne del skal så ikke medtages på beviset og er ikke meritgivende, og efterskolen kan ikke opnå tillægstaxameter og skal således være orienteret herom. Det er kun, såfremt den samlede merit af brobygningselementet, er mindst 6 uger, at efterskolen kan opnå tillægstakst for elever, der deltager heri.

I indgangen Håndværk og teknik kan et element på 6 uger f.eks. sammensættes af:

Arbejds miljø, 1 uge

Informationsteknologi, 1 af de 2 obligatoriske uger

Materialeforståelse, 1 uge

Stil, form og Farve, 1 uge

Førstehjælp og brand, 1/2 uge

Arbejdsorganisering, produktionsplanlægning og fremstilling, 1 1/2 uge.

I indgangen Mekanik, transport og logistik kan et 6 ugers brobygningselement f.eks. bestå af:

Arbejds miljø, 1 uge

Naturfag, 1 af de 2 obligatoriske uger

Produktudvikling, produktion og service, 1 af de 2 obligatoriske uger

Introduktion til færdselslære, 0,5 uge af den obligatoriske 1 uge

Kundebetjening, logistik og lager, 1 af de 2,75 obligatoriske uger

Køretøjets opbygning og vedligehold samt motorlære, 1,5 af de 2,75 obligatoriske uger.

Planlægning og regionalt samarbejde

Ved planlægningen af brug af meritgivende brobygningsforløb vil det være hensigtsmæssigt for den enkelte efterskole at tage kontakt til de øvrige efterskoler i området og koordinere i forhold til de eksisterende landbrugs-, erhvervs-, og social- og sundhedsskoler.

Oprettelsen af meritgivende brobygningsforløb kræver en tilstrækkelig tilmelding til forløbene, hvilket bedst sikres, hvis flere efterskoler deltager og støtter initiativerne i området. Samtidig vil en koordinering mellem skolerne kunne medvirke til, at brobygningsforløbene tidsmæssigt kan placeres samtidig for områdets efterskoler, hvorved et større udbud af brobygningsforløb kan opnås. Jo flere forskellige brobygningsforløb, der udbydes på samme tid, jo bedre vil de enkelte elevers interesser kunne imødekommes.

Der opfordres derfor til, at efterskolerne indgår i et regionalt samarbejde med landbrugs-, erhvervs-, og social- og sundhedsuddannelserne omkring etablering af meritgivende brobygningsforløb for efterskoleelever.

Det kan endvidere foreslås, at tilrettelæggelsen af brobygningsforløbene for den enkelte efterskole på længere sigt kommer til at indgå i efterskolens planlægning af det kommende skoleår, således at eleverne ved tilmelding til efterskolen aktivt vælger brobygning som en del af deres efterskoleophold.

Landbrugs-, erhvervs-, og social- og sundhedsskolerne kan med fordel indbyde områdets efterskoler til en drøftelse af mulighederne for etablering af meritgivende brobygningsforløb i netop deres område, ligesom områdets 10. klasser med fordel kan tilbydes deltagelse i de etablerede brobygningsforløb. Hermed vil et større antal tilmeldinger kunne opnås, ligesom eleverne i 10. klasserne kan have interesse i at deltage i de meritgivende brobygningsforløb.

Eventuelle spørgsmål/kontaktpersoner

Eventuelle spørgsmål til ministeriet kan rettes til:

Merete Friberg vedr. erhvervsuddannelser og brobygningselementer i/til erhvervsuddannelser

Tlf. 33925750

E-mail: merete.friberg@uvm.dk

Rolf Magelund vedr. landbrugsskoler

Tlf. 33925724

E-mail: rolf.magelund@uvm.dk

Birgit H. Bloch vedr. social- og sundhedsskoler

Tlf. 33925422

E-mail: birgit.h.bloch@uvm.dk

Jørn Højer-Pedersen vedr. brobygning og efterskoler

Tlf. 33925375

E-mail: jorn.hojer-pedersen@uvm.dk

Ane Plouman Jensen vedr. tillægstaksten til efterskoleelever

Tlf. 33925125

E-mail: ane.plouman.jensen@uvm.dk